

School in Verbinding (SIV): Lelystad

25 maart 2016

Aanleiding

Als samenwerkingspartners¹ in Lelystad constateren we dat de begrippen ‘brede school’ en ‘IKC’ aanleiding geven tot verschillende beelden. Dat geldt vooral voor de vertaling ervan in de praktijk. Daarom willen we de samenwerking intensiveren en meer inzicht krijgen in samenwerkingsverbanden én ambities van partners op dit gebied. Zo kunnen we nog beter inspelen op talenten van kinderen en de vragen die er leven bij ouders. Daarbij is samenwerking op bestuurlijk en operationeel niveau van groot belang. Zowel tussen kernpartners onderling, als tussen kernpartners en hun zogenoemde ‘schilpartners’².

We constateren bovendien dat bezuinigingen door de gemeente Lelystad niet altijd zijn gebaseerd op een inhoudelijke herijking en op inzichten van het veld over de brede school. Als samenwerkende partners willen we graag tot een verantwoorde inzet van de beschikbare middelen komen. Een inzet die recht doet aan de brede ontwikkeling van een kind en hem of haar toerust met 21^e eeuwse vaardigheden. Binnen en buiten schooltijd. We willen daarom, binnen de gestelde financiële kaders, tot voorstellen komen voor de verdeling van de middelen.

Na een onderzoek onder alle basisscholen, betrokken locaties van SKL en ondersteunende organisaties en instellingen, is de afgelopen maanden gewerkt aan het vergroten van bestuurlijk draagvlak en betrokkenheid van de gemeente. Zo hebben we contact gehad met de wethouder, mevrouw Van Wageningen. Een werkplan moet leiden tot een gedragen plan van aanpak. Gaandeweg zijn we onze aanpak ‘School in Verbinding (SIV)’ gaan noemen.

Voor u liggen visie, missie en ambitieniveaus. Deze zijn concreet gemaakt in een praktisch referentiekader. Dit onder de titel ‘School in Verbinding’. Ook leest u in dit document welke route we nemen om te komen tot uitvoering van SIV (het ‘implementatietraject’). Ten slotte staan in dit document onze gedachten over een hedendaagse, efficiënte en eerlijke verdeling van beschikbare middelen.

¹ Onder samenwerkingspartners verstaan we de **kernpartners**: de basisscholen, kinderopvang en peuterspeelzaalorganisaties. Tot de samenwerkingspartners behoren ook de **schilpartners**: het Sportbedrijf, Kubus, de bibliotheek, welzijn, het voortgezet onderwijs, de relevante jeugdhulp- en zorginstellingen in het kader van Passend Onderwijs.

² Zie noot 1.

Visie: waar we voor gaan

Onze scholen en kinderopvanglocaties zijn in verbinding

Als samenwerkende partners dragen wij in belangrijke mate bij aan het succes van onze kinderen. Wij geloven dat door samenwerking de kinderen beter toegerust zijn op hun toekomst en daarmee ook op de toekomst van onze maatschappij. De wereld van de toekomst is wat kinderen ervan maken. Wij passen het begrip *leren*³ in de breedste zin van het woord toe binnen alle ontwikkelingsgebieden. Zo zorgen wij voor een rijk aanbod. De 'bagage' die dat oplevert, in de vorm van kennis, ervaringen en vaardigheden, helpt kinderen succesvol te zijn. Op school, tijdens hun loopbaan, hun leven en in de maatschappij. Aan dat succes willen wij als samenwerkende partners in Lelystad bijdragen.

Missie: waar we als samenwerkende partners voor willen staan

Wij willen ...

- ... een referentiekader schetsen waarmee scholen en kinderopvang gezamenlijk praktisch aan de slag kunnen.
- ... scholen samen met kinderopvang eigen keuzes in aanbod en tempo laten maken.
- ... als professionals een gids zijn, in de school, op de opvanglocatie en in verbinding met de wereld om ons heen.
- ... respect en vertrouwen vragen én geven.
- ... planmatig aandacht besteden aan alle ontwikkelingsgebieden.
- ... vanuit vragen tot een aanbod komen. Door het kind centraal te stellen en door een sterke samenwerking tussen kinderopvang, peuterspeelzalen, basisscholen en de schilpartners.

De doelen die we willen bereiken

1. Een brede ontwikkeling voor ieder kind. We willen een aanbod ontwikkelen waarbij alle ontwikkelingsgebieden onder en na schooltijd aan bod komen, passend bij behoeften, vragen en mogelijkheden van ieder kind.
2. Geen kind de stad uit. Als samenwerkende partners zorgen we voor een 'thuisnabij' aanbod.
3. Scholen en kinderopvang hebben zicht op alle overige kernpartners in de wijk en werken met hen samen aan een doorgaande ontwikkelingslijn.
4. Er is zicht op samenwerking tussen kernpartners en de schilpartners. Deze samenwerking versterken we. Met elkaar komen we tot een brede ontwikkeling voor kinderen van 0 tot 13 jaar. Samen met hun ouders en hun netwerk. Vanuit het principe: 1 kind, 1 plan.
5. Nieuwsgierigheid prikkelen en kinderen uitdagen om hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen.
6. Ieder kind kennis laten maken met ieder van de schilpartners. Kinderen weten na de basisschool wat de bibliotheek, Sportbedrijf, Welzijn en Kubus voor hen kan betekenen.
7. Vanuit de gezamenlijke partners zicht hebben op wat de Scholen in Verbinding bieden, inclusief de keuze van thema's en ontwikkelperspectieven.
8. Scholen in Verbinding met dezelfde perspectieven koppelen, zodat kennis, ervaringen en inspiratie kan worden gedeeld.
9. Een nóg betere doorstroming naar het voortgezet onderwijs.
10. Als samenwerkende professionals willen we dezelfde taal spreken, en daardoor dezelfde beelden voor ogen hebben als het gaat om School in Verbinding.

³ Leren doe je door spelen, participeren, kennis verwerven, de kunst af te kijken, oefenen, ontdekken, verbeelden en doorzien. R.J. Simons.

Inzet middelen/subsidies

Voor het realiseren van School in Verbinding zijn diverse middelen in te zetten. Iedere school beschikt over de lumpsum financiering en iedere kinderopvanglocatie en schilpartner heeft eigen budgetten. Deze budgetten zijn volledig naar eigen inzicht in te zetten. Daarnaast zijn er landelijke en lokale subsidiemogelijkheden, waarbij de subsidieverstrekker voorwaarden en doelstellingen bepaalt.

In de bijlage 'Aanpak School in Verbinding voor de inzet van combinatiefuncties en activiteitensubsidie binnen de gemeente Lelystad', doen de gezamenlijke partners een voorstel voor de invulling van de in Lelystad beschikbare financiële middelen en combinatiefuncties.

Een gezamenlijk referentiekader als praktisch hulpmiddel

De gezamenlijke schoolbesturen hebben, samen met hun kernpartner kinderopvang en de maatschappelijke schilpartners⁴, een model en aanpak voor de School In Verbinding ontwikkeld. In dit model worden de meest relevante thema's benoemd en concreet gemaakt voor een School In Verbinding die zich ontwikkelt naar betekenisvolle samenwerking. Deze thema's zijn niet allesomvattend en kunnen desgewenst aangevuld of aangepast worden.

De thema's⁵ zijn:

1. Onderwijs: inhoud, VVE, zorg en 21^e eeuwse vaardigheden
2. Opvoeding: ouderbetrokkenheid en ontwikkeling van ouders
3. Ontwikkeling: actieve en gezonde leefstijl en cultuur
4. Opvang: tussenschools, buitenschools, dagarrangementen
5. Ontspanning: kind, ouders/wijk
6. Organisatie (met partners): uitwisseling van informatie, gebouw, doelgroep, aansturing

Bij elk thema wordt een schaal van ontwikkeling beschreven, die een toenemend ambitieniveau beschrijft. Deze ambitieniveaus hebben we benoemd als Basis, Breed, Breder, Breedst.

Dit model geeft iedere school de gelegenheid om samen met eventuele (schil)partners en bestuurders in gesprek te gaan over ambities, mogelijkheden, inhoudelijke focus en aanpak. Met dezelfde beelden voor ogen. Het model is niet bedoeld als blauwdruk, maar juist als hulpmiddel bij het uitzetten van de (gezamenlijke) koers. De thema's en ambitieniveaus zijn een hulpmiddel om gezamenlijk op weg te gaan en de verbinding te versterken. En om handen en voeten te geven aan een abstract begrip.

Dit model geeft ieder schoolbestuur de mogelijkheid om:

1. voor haar scholen geldende doelen en een passend aanbod voor SIV te definiëren;
2. voor iedere school een schooleigen profiel te kiezen dat past bij de eigen kinderen, ouders en wijk;
3. de huidige situatie te bepalen;
4. een gewenst ontwikkelperspectief vast te stellen als input voor de eigen ontwikkeldoelen.

Dit model geeft iedere organisatie voor kinderopvang de mogelijkheid om:

1. voor al haar kinderopvanglocaties geldende doelen voor de samenwerking in SIV te definiëren;
2. voor iedere kinderopvanglocatie een samenwerking met scholen aan te gaan die past bij de eigen kinderen, ouders, wijk;

⁴ Welzijn, Kubus, Bibliotheek, Sportbedrijf en het samenwerkingsverband Passend onderwijs.

⁵ Gebaseerd op de publicatie De school met de vijf O's L. Schreuder NJI/2008.

3. de huidige situatie te bepalen;
4. een gewenst ontwikkelperspectief vast te stellen als input voor de eigen ontwikkeldoelen.

Dit model geeft iedere schilpartner de mogelijkheid om:

1. inzicht te krijgen in de ontwikkelthema's van de SIV;
2. te bepalen op welke thema's de SIV ondersteund kan worden bij het formuleren van de vraag;
3. te bepalen op welke thema's een passend antwoord op de vraag ontwikkeld kan worden;
4. te bepalen of de huidige situatie (huidig aanbod) passend is;
5. een gewenst ontwikkelperspectief vast te stellen als input voor de eigen ontwikkeldoelen (en te komen tot een passend aanbod).

Gezamenlijke Uitgangspunten

School in Verbinding is een concept. Grondhouding daarbij is dat iedere school in verbinding is met zijn omgeving en partners. De vraag is dus niet óf de school in verbinding is, maar hoe en wanneer. Invulling geven aan die verbinding vraagt ondernemerschap.

Het is een verantwoordelijkheid van het bestuur om de eigen scholen hierop te bevragen en om ze te sturen. Ieder individuele school bepaalt in samenspraak met het eigen schoolbestuur welk scenario ze nastreeft en welke criteria moeten worden gerealiseerd. Hoe ver de stip staat, en hoe hard hij flonkert, bepaalt elke school dus zelf. Er is geen sprake van een blauwdruk, maar juist van een eigen ontwikkelkader.

Voor een goede samenwerking is het van belang om dezelfde taal te spreken en dezelfde beelden te delen. Om als partners een gezamenlijke visie en referentiekader vast te stellen. De voordelen:

1. De scenario's bieden keuzes, passend bij de ontwikkeling van de school/ het schoolbestuur. Zij gelden als richtlijn/stip op de horizon.
2. Er wordt gewerkt vanuit een planmatige aanpak. Op basis van een analyse⁶ wordt de vraag wat kinderen nodig hebben centraal gesteld en beantwoord.

Vraaggestuurd

Iedere school/kinderopvanglocatie bepaalt wat de focus wordt en benut de mogelijkheden die de partnerorganisaties bieden. Samen ontwerpen of ontwikkelen partners de inhoud van gewenste thema's en programma's, waarbij ze elkaars expertise benutten en versterken.

Kortom: de uitgangspunten van School in Verbinding zijn volgend op en dus niet leidend voor de uit te werken schoolconcepten ('geen doel op zich').

Regierol van de schooldirecteur

De directeur:

1. Neemt verantwoordelijkheid voor de organisatie en het aanbod van de School In Verbinding.
2. Bepaalt de ambitie van de School in Verbinding.
3. Kiest de partners.
4. Analyseert de situatie aan de hand van kengetallen⁷.
5. Stelt doelen vast.
6. Faciliteert betrokken medewerkers.

⁶ Het gaat daarbij om een analyse van de schoolpopulatie en de omgeving waar de kinderen vandaan komen (wijkenanalyse).

⁷ Als bijlage is een format bijgevoegd dat indien gewenst kan worden gebruikt.

7. Monitort of de doelstellingen bereikt zijn.
8. Stelt eventueel de doelen bij.

Werkwijze en aanpak implementatie

SIV is zichtbaar en staat beschreven in het Koersplan, School/pedagogisch beleidsplan en/of jaarplan. Er wordt planmatig gewerkt via de PDCA (zie bijlage).

Aanbeveling Kwaliteitskaart Brede Scholen en IKC

De projectgroep beveelt nadrukkelijk aan om het instrument 'Kwaliteitscriteria voor de brede school en Integraal Kindcentrum⁸' te laten gebruiken door de samenwerkende kernpartners (de scholen, peuterspeelzalen en kinderopvangorganisaties). Doel is om als partners in gesprek te komen en planmatig stappen te zetten die moeten leiden tot een stevig fundament onder de samenwerking. Een en ander afhankelijk van het gekozen ambitieniveau. Het instrument is vooral geschikt om de eigen ontwikkeling inzichtelijk en concreet te maken.

⁸ Ontwikkeld door het Landelijk Steunpunt Brede Scholen/EtuConsult.

Referentiekader School in Verbinding Lelystad

Waar staan we nu en waar willen we naar toe?

Onderstaand model is een hulpmiddel bij het bepalen van de focus en de ambitie. Het is ook te gebruiken als checklist, bijvoorbeeld samen met de kwaliteitskaart. U bepaalt zelf hoe u het model gebruikt. Wij hopen dat het bijdraagt aan succesvolle verbindingen!

Samenwerking en verbinding

Bij SIV gaat het immers over samenwerking en verbinding. Tussen organisaties, instellingen die allemaal (bijna) dagelijks met kinderen werken. Primair zijn dat de basisscholen, daarnaast ook de kinderopvangorganisaties, CJG/GGD en peuterspeelzalen. Zij zoeken verbinding met de wereld om hen heen. Deze 'secundaire' groep van betrokken partners zorgt voor aanvullende ondersteuning, of voor aanbod, activiteiten en dienstverlening. Denk daarbij, naast de schilpartners, ook aan verenigingen, instellingen, clubs en andere experts. Samen dragen zij bij aan een programma aanbod dat bijdraagt aan een brede, rijke ontwikkeling van kinderen.

Ambitieniveaus

De samenwerking tussen kinderopvang, onderwijs en peuterspeelzaal en die met eventuele partners uit de tweede ring kan, om allerlei redenen, verschillen. In hoeveelheid partners, in intensiteit, in programmering of in ambitie. Onderstaand schema geeft daarom vier ambitieniveaus aan. De school is bij de ambitieniveaus het vertrekpunt en sluit met de uitvoering ervan aan bij de cyclus van het schoolplan. Andere kernpartners kunnen het schema gebruiken om zelf naar een school te gaan om in gesprek te komen over samenwerking. De basisschool bepaalt, samen met de partners, het ambitieniveau, mede aan de hand van de ambities en het strategisch beleid van de schoolbesturen.

INHOUDELIJKE THEMA'S , geïnspireerd door de vijf O's, Onderwijs, Opvang, Ontwikkeling, Ontspanning en Opvoeding

	1 BASIS	2 BREED	3 BREDER	4 BREEDST
Onderwijs				
Inhoud	Het onderwijs voldoet aan de kerndoelen.	Accenten in de kerndoelen worden gelegd op thema's die passen bij de schoolpopulatie en aansluiten bij de analyse.	Accenten uit kerndoelen worden aantoonbaar toegepast op de behoefte van iedere leerling. Met gebruik van bestaande data.	Naast de kerndoelen profileert de school zich onderscheidend met bijzondere aandacht voor talentontwikkeling.
VVE (uit IKC-kaart halen)	Het is bekend of kinderen een voorschoolse voorziening hebben bezocht en het is bekend welke kinderen meedoen/hebben meegedaan aan een VVE-programma.	Er is een inhoudelijke doorgaande lijn tussen voor- en vroegschool, in visie en aanpak.	Er is een inhoudelijke doorgaande lijn en er zijn afspraken over de warme overdracht van kinderen. Deze is vastgelegd en zichtbaar in visie en aanpak.	Er is sprake van een geïntegreerd en doorlopend VVE-aanbod.
Zorg	De school/ kinderopvanglocatie signaleert of leerlingen extra ondersteuningsbehoeften hebben en informeert de overige bij de zorg betrokken partners over zorgverbreding.	De onderwijsbehoefte van kinderen wordt bepaald in gezamenlijk overleg tussen de partners.	Eris geregelden structureel overleg met de partners waarinafspraken worden gemaakt over de zorgverlening.	Met de partners wordt op casusniveau een integraal plan van aanpak opgesteld en uitgevoerd.
21e eeuwse vaardigheden	Er wordt aandacht besteed aan deze vaardigheden.	21e eeuwse vaardigheden vormen een vast onderdeel van het programma en zijn geborgd in visie en aanpak.	Programma, materiaal en hulpmiddelen worden afgestemd op deze vaardigheden.	De school/ kinderopvanglocatie profileert zich als 'school/ kinderopvanglocatie van de 21e eeuw'. Onder en na schooltijd wordt aandacht besteed aan deze vaardigheden.
Opvoeding				
Ouderpartnerschappen en ontwikkeling van ouders	De bereidheid is er om echt een gelijkwaardige partner van elkaar te zijn. De school erkent dat ouders en school een gedeelde rol vervullen in de opvoeding van kinderen en wil daarnaar handelen.	De visie is samen besproken en vastgelegd. Ouders kunnen op school terecht voor ondersteuning bij opvoedingsvragen.	De visie is terug te zien in het handelen van de ouders en professionals. Ouders worden actief betrokken als partner in de opvoeding.	Het aanbod van de brede school richt zich ook op de ontwikkeling van ouders. Of er wordt gewerkt met ouderpartnerschapsteams.
	<i>meeleven</i>	<i>meedoen</i>	<i>meedenken</i>	<i>meebeslissen</i>
Ontwikkeling				
Gezonde leefstijl	Er wordt aandacht besteed aan het thema gezonde leefstijl.	Gezond eten en persoonlijke verzorging zijn expliciet onderdeel van het programma. Dit is zichtbaar in visie en aanpak.	De school levert een bijdrage aan een gezonde voeding door gezond eten en drinken te verstrekken.	De school profileert zich als 'gezonde school', en heeft visie en afspraken samen met haar partners vastgelegd.

	1 BASIS	2 BREED	3 BREDER	4 BREEDST
Actieve leefstijl/sport	<p>Kinderopvang: Er wordt aandacht besteed aan beweging en sportieve activiteiten.</p> <p>Onderwijs: Er is een doorgaande lijn in de lessen bewegingsonderwijs.</p>	Naast de lessen bewegingsonderwijs is minimaal één andere sport onderdeel van het programma.	De lessen bewegingsonderwijs en de andere sportieve activiteiten zijn expliciet onderdeel van het programma. Dit is zichtbaar in visie en aanpak.	De school profileert zich als 'sportieve school' en heeft visie en afspraken samen met haar partners vastgelegd.
Cultuur	Er worden incidenteel culturele activiteiten en/of lessen cultuureducatie verzorgd.	Er worden lessen cultuureducatie verzorgd én incidentele culturele activiteiten georganiseerd	De lessen cultuureducatie en incidentele culturele activiteiten zijn expliciet onderdeel van het programma. Dit is zichtbaar in visie en aanpak.	De school profileert zich als 'culturele school/kinderopvang' en heeft visie en afspraken samen met haar partners vastgelegd.
Leesbevordering	Leesbevordering maakt onderdeel uit van het reguliere taalonderwijs. Het is bekend welke kinderen een leesachterstand hebben bij binnenkomst.	Naast het reguliere taalonderwijs worden er incidenteel extra leesbevorderende activiteiten georganiseerd.	Leesbevordering in het reguliere taalonderwijs én extra leesbevorderende activiteiten zijn structureel onderdeel van het programma.	De school profileert zich onderscheidend met bijzondere aandacht voor leesbevordering. En heeft visie en afspraken samen met haar partners vastgelegd.
Opvang				
	Het is bekend bij de school wie de kindpartners in de wijk zijn.	Er is een afstemming tussen school en kov over sluitend dagarrangement waarin op kindniveau overdracht plaatsvindt tussen de betrokken partners.	Er is een dagarrangement gebaseerd op een gedeelde visie tussen de partners over pedagogiek en het leren van kinderen.	Kinderopvang en school werken als één team samen, vanuit één visie en één plan. Zij hebben visie en afspraken samen vastgelegd en bestuurlijk geborgd.
Ontspanning				
Aanbod voor kinderen	De school/ kinderopvang organiseert incidenteel activiteiten tijdens de schooltijden/ openingstijden. Activiteiten buiten die tijden vinden plaats onder verantwoordelijkheid van anderen.	Er zijn buiten de reguliere schooltijd losse activiteiten beschikbaar voor leerlingen, georganiseerd door schil en overige partners.	Er is sprake van een structureel aanbod buiten schooltijd. Tussen school en schilpartners is incidenteel overleg.	Kinderen leren overal. Spelen en leren lopen in elkaar over. Het buitenschools en onderschools aanbod is op elkaar afgestemd. De visie en afspraken zijn door de school samen met haar partners vastgelegd.
Ontspanning Wijkbewoners⁹	Er is een incidenteel aanbod voor bewoners na schooltijd, onder verantwoordelijkheid van anderen.	Er zijn incidenteel losse activiteiten beschikbaar voor wijkbewoners, georganiseerd door de school samen met schil en overige partners.	Er is een structureel aanbod voor buurtbewoners.	Buurtbewoners worden actief betrokken bij het vormgeven van activiteiten. De visie en afspraken zijn door de school samen met haar partners vastgelegd.

⁹ Waaronder ook de ouders van schoolgaande kinderen.

ORGANISATORISCH (de 6^e O: ondersteunt de inhoudelijke 5 O's)

	1 BASIS	2 BREED	3 BREDER	4 BREEDST¹⁰
Organisatie				
Informatie algemeen	De samenwerking met de partner(s) richt zich vooral op informatie- uitwisseling en operationele afspraken.	De relatie tussen partner(s) is gebaseerd op een gezamenlijke en vastgelegde visie.	Er is een gezamenlijke visie en er vindt structureel inhoudelijke en pedagogische afstemming plaats.	Er is een geïntegreerd aanbod vanuit de gezamenlijke partijen waardoor in de ogen van kinderen en ouders sprake is van één organisatie.
Informatie VVE	De samenwerking richt zich voornamelijk op het uitwisselen van zakelijke informatie en het maken van (operationele) afspraken.	De samenwerking is gebaseerd op een gezamenlijke, vastgelegde visie op VVE.	Er is een gedeelde visie en er vindt structureel inhoudelijke en pedagogische afstemming plaats.	Er is een volledig geïntegreerd VVE-aanbod.
Gebouw	De school/ kinderopvang is enige gebruiker van het pand.	Partners maken op afspraak gebruik van het gebouw.	Partners hebben vrije toegang en eigen ruimtes ter beschikking.	Naast de partners maken ook wijkbewoners voor activiteiten gebruik van het gebouw.
Primaire doelgroep	De school/ kinderopvang richt zich, afzonderlijk, op kinderen van 0 tot 4 jaar en kinderen van 4 tot 13 jaar.	De school richt zich met haar kernpartners op de leeftijd van 2 tot 13 jaar.	De school richt zich met haar kernpartners op de leeftijd van 0 tot 13 jaar.	De school richt zich met haar kernpartners op de leeftijd van 0 tot 15 jaar.
Specifieke doelgroepen	Individuele leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte van de eigen school/ kinderopvanglocatie.	De achterstandsleerlingen van de eigen school/ Kinderopvanglocatie.	Alle leerlingen van de eigen school/ kinderopvanglocatie.	Alle kinderen uit de wijk rondom de school/ Kinderopvanglocatie.
Aansturing/leiding	De kernpartners voeren hun eigen management en hebben incidenteel overleg over de praktische zaken.	De kernpartners voeren hun eigen management en hebben structureel overleg over de praktische zaken.	De kernpartners werken structureel samen in een managementteam en stemmen gezamenlijk af waarbij één persoon gemandateerd is namens de partners om beslissingen te nemen.	Er is sprake van één organisatie die het totale aanbod vorm geeft, met één leiding en duidelijke taakverdeling binnen de organisatie/samenwerkende kernpartners. Dit is in visie en aanpak zichtbaar, beschreven en bestuurlijk geborgd.

¹⁰ Ambitieniveau 'Breedst' is te vergelijken met een IKC. Ieder IKC voldoet in dat geval aan de criteria onder dit ambitieniveau.